

veier ut av fortellingen

avdekking av seksuelle overgrep

siri søftestad, sosionom/phd-kandidat, abup, sørlandet sykehus

Avdekking / Disclosure

- en situasjon der den utsatte forteller om overgrep til noen
 - en handling der den utsatte eller andre rapporterer til myndighetene
 - en arbeidsmetode for etterforskere, terapeuter eller barnevernarbeidere (Jones 2000)
-

Annette: Spontan avdekking

Det var fordi at han kom opp for å besøke pappa. Da sa jeg til mamma "Nei, kommer han - den drittstøvelen der". Så spurte mamma hvorfor jeg sa det. "*Nei, han gjør det og det med meg. Han tar meg på visse steder og han syns jeg...*". Og da holdt hun på å tippe bakover. (...)

I alle fall så... var brødrene mine der da. De satte seg ned og prata med han, da. Så ringte mamma etter politiet og så kom de og henta han

Beate: Trinnvis avdekking

- Min venninne sa at jeg måtte prate med mamma og få hjelp. For da var jeg ganske nedfor i den perioden, og jeg var veldig mye syk.
 - Gjorde du det da eller? Med ei gang, eller...?
 - Nei. Ikke med ei gang. Ho sa det at ho ville bare si det til mamma, hvis jeg ikke kunne si det sjøl. Men da ble det til slutt at... Mamma begynte også å lure, liksom. Ho spurte om det var noe som hadde skjedd, siden jeg var så mye syk. Og da kom det. Da kom det fram etter hvert.
-

Celine: Avdekking i barnets regi

Så gikk det to dager, så skjedde det samme igjen. Da han kom inn på kjøkkenet. Det første han gjorde var bare å ta meg på ryggen og skulle gi meg en klem; *Hei, godjenta mi*, eller et eller annet sånn. Og da kan jeg huske at...æææ, jeg holdt på å spy på han. Da sa jeg; *Nå er det nok*, sa jeg.

Dorte: Avdekking i det offentliges regi

- Plutselig tok bare ei av damene og bar meg ut. Så husker jeg at ho satte på meg selen og sa: "Nå skal vi dra", liksom.
 - Ja, det gikk fort!
 - Ja, veldig!
 - Du hadde ikke sett ho før?
 - Nei, de bare storma inn og henta meg.
-

Erik: Avdekking via barn med samme overgriper

- Hvordan fikk ho mor vite om dette?
 - Fra min søster. Ho er liksom ikke redd, og ho sier alltid ifra. Ho er så sladdrette på en måte. Han hadde gjort sånn... ja, han skulle blotte seg for henne også, da, ikke sant? Og så sa ho fra til mamma med ei gang, og løper rundt og kaller han "*Pedo*", og sånn, ikke sant?
-

Frida: Avdekking til jevnaldrende

Så flyttet jeg til et beredskapshjem. Så sa jeg det til ei venninne. Ho var den første jeg fortalte det til. Jeg stolte på ho. Og så var det to gutter som bodde der, den ene var sønnen og den andre bare bodde der, liksom, akkurat som meg. Og så sa jeg det til de to guttene. Og så snakka liksom hele familien om det.

Gabriel: Avdekking i regi av voksen privatperson

- Husker du hvordan ho begynte å snakke om det?
 - Ikke helt. Ho spurte, men så nekta jeg, liksom, med en gang. For jeg ville egentlig ikke si det. For jeg visste at det kunne bli konsekvenser av å si det.
 - Og hva var det som gjorde at du sa det da.
 - Ho spurte litt flere ganger om det.... vi begynte først med at mamma var gift med en fra vestlandet eller noe sånt.
-

7 fortellinger om avdekking

annette: spontan avdekking

beate: trinnvis avdekking

celine: avdekking i barnets regi

dorte: avdekking i det offentliges regi

erik: avdekking via barn med samme overgriper

frida: avdekking til jevnaldrende

gabriel: avdekking i regi av voksen privatperson

1: et mangfold avdekkingsforløp

innsikter:

- seksuelle overgrep blir kjent for andre på en rekke ulike måter

konsekvenser for praksis:

- behov for beskrivelser av avdekkingsforløp i faglitteratur
 - utvikling av et bredere spekter av fremgangsmåter i arbeidet
-

2: fortielse på grunn av mangel på beskyttelse

innsikter:

- forklaringer på fortielse av overgrep finnes i "ytre barrierer" i tillegg til de allerede veldokumenterte "indre forhold"

konsekvenser for praksis:

- økt fokus på barns omsorgssituasjon; spesielt på spørsmålet om barn blir tilstrekkelig beskyttet og ivaretatt dersom overgrep blir kjent
-

3: avdekking som følge av "en tredje part"

innsikter:

- overgrep blir i de fleste tilfeller kjent som følge av andre menneskers initiativ

konsekvenser:

- det er behov for økt oppmerksomhet på fagfolks holdninger, forståelse og mot
-

4: privatpersoners betydning

innsikter:

- de fleste overgrep avsløres av privatpersoner i barnets nettverk, flere av disse er selv barn

konsekvenser for praksis:

- privatpersoner må oppjusteres som sentrale premissleverandører og samarbeidspartnere i det offentliges arbeid for å avdekke overgrep
 - innsatsen for å øke kompetansen til den allmenne befolkningen må styrkes
-

5: barn forteller til den som lytter

innsikter:

- barn er pålitelige fortellere – hvis de voksne har vilje og kompetanse

konsekvenser for praksis:

- fagfolk i alle barnerelaterte virksomheter må tilegne seg ferdighetskompetanse i å samtale med barn om deres liv og erfaringer
-

6: avdekking - hva så?

innsikter:

- de strever alene med sine liv

konsekvenser for praksis:

- ivaretagelse og oppfølging må strekke seg over tid, være fleksibel og tilpasses den enkeltes behov

tankekors

I have
looked closely
at who is guilty
of child abuse
and
I have discovered
it is I

edvard tighler

